

Lad os prøve 20 år, hvor kong Frederik erstatter Folketinget

Jeg tror, at det ville være i enhver vælgers interesse at få en til at styre, der ikke ligger under for det politiske ræs af spin, skandaler, taktik og leflen. Kong Frederik hedder han.

MONARKI

ANDERS FOGH JENSEN, FILOSOF, PH.D.

For føje år siden kom Radikale Venstre med et forslag om, at alle danskere skulle have den samme roman i julegave. Det kom selvfølgelig bag på alle, og det skabte eksplosioner blandt æstetikere og antikanonister, for hvem skulle man dog vælge?

Selv syntes jeg, at forslaget kunne være med til at mildne et væsentligt problem, nemlig manglen på fælles referenceramme mellem generationer, sociale lag og afstande. I ca. 20 år havde et aldersmæssigt bredt udsnit af befolknigen set tv-serien Matador, men de tider var ovre. De store mytiske fortællinger syntes heller ikke længere at være bredt kendte og havde fået status af løgnehistorier. Jeg var således for forslaget, men holdt mig ude af skænderierne om, hvilken forfatter og bog danskerne burde læse.

FOR FÆRRE år siden blev jeg spurgt af en journalist, hvad min politiske utopi ville være. Det farligste ved politiske utopier, har konservative tænkere belært mig, er *vejen til* utopien – og alene af den grund må utopien opgives. Men dette spurgte journalisten i røret ikke om; hun spurgte om min politiske utopi *i sig selv*.

Er der én ting, man ikke må glemme, når man sådan får friløb til en politisk utopi, er det, hvad Aristoteles lærte os om demokratiet: Det er den bedste styreform, fordi det er det mindst ringe. Eller, vil Aristoteles præcisere, ikke demokratiet som sådan, for alle styreformer perverterer, men den perverterede udgave af demokratiet, nemlig pøbelvældet.

Fyrsten, monarken eller diktatoren ville egentlig være bedst, men de perverterer til, hvad vi i dag forstår ved en tyrann. Oligarkiet ville egentlig være det næstbedste, men det perverterer til klikevælde, der tjener oligarkernes eget bedste. Og så har vi altså demokratiet, hvor alle formodes at stemme på det, de mener, er til det fælles bedste, men som perverterer til pøbelvældet, hvor alle stemmer efter det, der tjener deres eget bedste.

Pøbelvældet – det såkaldte demokrati – er altså ikke nogen utopi, men i aristotelisk stil det mindst ringe.

SYNES DET nu at være tilfældet, at vi faktisk har et demo-

krati, hvor folk stemmer ud fra en oplyst fornuft på, hvad de mener vil være bedst for fællesskabet og os alle og enhver? Synes det at være tilfældet, at politikere ikke er som klikevældet, der hytter deres eget skind? Er genvalg lige-gyldigt i forhold til principper, ideologier og den bedste sags tjeneste?

Det ser for mig ikke sådan ud. Tværtimod hører jeg til den relativt store mængde borgere, der er dødsens trætte af politikere og politik på disse præmisser, hvor pøbelvældet (stem efter dit eget bedste) og spin (få folk til at tro, at du tjener deres eget bedste) synes at være det dominerende spil. Et spil, hvor folk, der kommer udefra og ind på ministerposter uden mange års erfaring, lynhurtigt bliver enten deprimerede eller kørt rundt i manegen.

Samtidig forekommer det mig, at kampen for demokrati i verden har erstattet korstogene. Med golfkrigene kom omvendelsen til kapitalisme og demokrati til at hedde *Nation Building*. Det er en væsentlig forskel på f.eks. jødedommen og kristendommen, at sidstnævnte med hjemmel i Jesu ord i Bjergprædikenen arbejder ud fra en forkyndelsesforpligtelse. Det vil sige, at de andre ikke bare er anderledes, men at det er synd for dem, at de er anderledes, og at det derfor altid er en god gerning at omvende dem. Særlig voldsom bliver den aktive medlidenhed med de andre, når man har en monoteistisk gud i ryggen. Det giver hjemmel til at se igennem fingre med, om deres guder, påklædninger og meningssammenhænge skulle være bedre for dem.

Demokratiet har taget plads som noget, der per se er godt, som man ikke behøver at forsvare, og som gør en farlig – hvis ikke fundamentalistisk eller sindssyg – hvis man taler imod. Da der i 2017 kom en ny gymnasielov, skete der noget med samfundsfag. Hvor det førhen havde været en forpligtelse i faget at indvie i forskellige ideologier, blev det nu samfundsfaglærernes forpligtelse at undervise til demokrati. Når jeg møder folk, der taler imod mediecen-sur og diktatorer – det være sig i Rusland, Cuba eller Syd-amerika – så spørger jeg dem ofte, om de nogensinde har rejst i et land og fået fornemmelsen af, at de var blevet indoktrineret hjemmefra, altså i Danmark. At tingene slet ikke var så grelt ud, som de havde fået at vide, når de kom på tæt hold. Det har jeg faktisk hørt adskillige mennesker indrømme igennem tiden. Men det kræver selvfølgelig, at man rejser ud til lande, der er forskellige i styreform fra os.

Læseren begynder måske at ane, hvad jeg kredser om. Nemlig at monarkiet som styreform – og ikke som kransekagefigur – ikke er så dårlig en idé endda. Når royalister-nes hymner har lagt sig, må vi overveje at blive monarkister. Men lad mig lige først fortsætte, hvor vi slap: Pøbelvældet og genvalgspolitikkerne.

FOR MIG AT SE er et af de største problemer ved vores nu-værende demokrati (som Aristoteles ville kalde pøbelvælde), at politikkerne skal og gerne vil genvælges blandet med en medieadgang og opinionsinformation, der gør

politikken endnu mere plebejisk. Hvorfor er det et problem? Fordi langsigtede beslutninger kræver, at man kan tage lange træk, og det kan man ikke med korte valgperioder. Derfor har jeg ofte foreslået valgperioder på 12, 14 eller måske 20 år. Ja, faktisk så jeg hellere, at politikere, som jeg er uenige med, regerede i 16 år, end det spin for pøblen, som jeg er vidne til nu, hvis væsentligste hensigt for mig ligner at få og beholde magten. Målet synes ikke at være de langsigtede og til tider upopulære, men sammenhængende mål.

I stedet kastes der lunser ud til befolkningen. Lad mig give et eksempel. På den ene side er vi og snart sagt alle politikere enige om, at håndteringen af klimaforandringerne kræver et andet forhold til naturen, hvor vi ikke vil mestre den for enhver pris. Naturen blev i renæssancen et objekt – på tysk: Gegenstand – altså noget, der står over for og imod os, som vi skulle få magt over. Men nu er vi ved at indse, at vi skal lytte til naturen og gå med det, naturen har for. Alligevel kan vi nu høre – som det eneste budskab i statsministerens nytårstale – at vi ikke skal lade os nøje med de be-frugtninger, naturen vil gå med til, men skal have statsstøttet fertilitetsbehandling i flere omgange til flere børn, selvom naturen har sagt nej. Det hænger dårligt sammen, men det er populært.

Hvis nogen undrer sig over, at pensionerede politikere eller andre, der er trådt ud af politik, lyder så meget kloge- re end før, så meget mere gennemtrængt af fornuft og ind-sigt end tale og tal, så er det nok, fordi de ikke skal genvæl-ges og ikke længere skal tænke i skadevirkninger og vin-dinger for et parti.

NU ER DET PÅ tide at vende tilbage til fyrsten, diktatoren og monarken (eller *tyrannos*, som de gamle grækere kaldte denne) og til de radikale. Hvis Aristoteles har ret i – hvad jeg mener, han har – at en god monark er bedre end et demokrati og især end et pøbelvælde, og hvis det er rigtigt, som de konservative tænkere siger, at vejen til utopier er så farlig, så tror jeg, at vi lige nu og her har et *momentum*.

For kong Frederik X ser slet ikke så farlig ud som mange af verdens diktatorer på nuværende tidspunkt. De fleste vil nok mene, at han er bedre end deres politiske modstan-dere, hvis de da har nogen. Og de færreste kan vel alligevel lide dem, de stemmer på. Her står vi så med et rimeligt godt kongeeksemplar. Alle kunne sikkert pege på én, de synes kunne være bedre, men ingen kan blive enige. Det ville vel næsten være aristotelisk at samle Danmark nu, fordi *alternativet er værre*.

Jeg tror, at det ville være i enhver pøbelvælgers personlige interesse at få en til at styre, der ikke er valgt, fordi vedkommende har overlevet 30 år med det politiske ræs af spin, skandaler, stakke af papirer, møder, taktikker, strategier og leflen. Jeg tror, at det er bedre at få en monark til at styre, der er opdraget til at skulle tage hensyn til hele Danmark, og som er mere dannet end stort set alle politikere, der står til valg. Dette var netop Platons idé i 'Staten': Vi

kan ikke risikere at lade kortere uddannede styre en stat (læs: folk, der alene er uddannet cand.scient.pol.); vi må uddanne nogle til at lede, indtil de bliver 50 år; de må trænes i dyder, abstraktion, diplomati, og hvad vi i dag vil kalde dannelse. Her har vi et eksemplar, der netop er opdraget og dannet til forbundethed og forpligtelse for Danmark, og som vi med statsministerens ord 'stoler på'. Så hvorfor ikke sætte lys til kransekagefiguren og overgå til et rigtigt monarki? Vi kunne i det mindste prøve det i en 20-årig periode og se, om det ikke blev meget bedre. Det er nu, vi har momentum.

Er han så den bedste til at styre og lede os? Og kunne det ikke være bedre med hende dér? Eller dem dér? Og er han nu så god? Her ender vi i den samme tragedie, som de radikales forslag om en fælles roman hvert år. I stedet for at få noget godt, får vi ingenting. Fordi fortalerne for demokrati – i hvert fald alle dem, der går ind for det af fare for noget værre – måske er de virkelige utopister, og fordi det er demokratiet og ikke monarkiet, der er monoteismens voldelige medlidenhedsforlængelse i vores forhold til verdens styreformer.

Når selvfølgeligheden er slået af hesten, og tronfølgen ikke per se giver den formelle magt, må man holde fast for ikke at lande i en dobbelt utopi. Hvis den gode monark er utopien, må man ikke også forlange den *bedst tænkelige* monark. Små skridt.

VI STÅR LIGE nu midt i en særlig begivenhed i danmarkshistorien, hvor scepteret for første gang i 600 år aktivt er givet videre. Hvorfor ikke udnytte anledningen til at prøve at afskaffe fireårige valgperioder, genvalg for egen vindings skyld og valgræsonnementer, der kun rækker til egen næsetip, og erstatte det med et dannet menneske, en dannet konge, der vil os alle og fællesskabet det bedste?

BLÅ BOG

Anders Fogh Jensen

Født 1973. Filosof, forfatter, dramatiker og foredrags-holder. Cand.phil., Diplôme d'Etudes Approfondies fra Université de Paris og ph.d.

Driver hjemmesiden www.filosoffen.dk, arrangerer dannelsesrejser og filosofisk konfirmation.

